

"מצפן מורשת"

סיפור על אחריות, מקצועיות ואומץ לב

הנחיות להעברת השיעור

1. ספר לחיילים בקצרה על האירוע.
2. שלח לטלפונים הניידים שלהם את סרטון 'מצפן מורשת' שעוסק בסיפורו של סמ"ר תום אלגרט.
3. לרשותך שאלות לדיון ודגשים לסיכום. בדבריך הדגש את רוח הלחימה על פיה אתה מצפה שחייליך יפעלו.

תקציר האירוע:

בתאריך ט"ו בתשרי התשס"ה (30 בספטמבר 2004), ערב חג סוכות, התקבלה במוצב "חלי", הנמצא סמוך לג'בליה ובית חנון התרעה כללית בה נאמר שבכוונת ארגוני הטרור לפגוע בכוחות צה"ל. המוצב היה בנוי משלוש סוללות עפר שעל כל אחת עמדת שמירה מבטון ובאמצעה מגננה. במוצב שהו 24 חיילים. בשעה 22:00 יצא למארבים מפקד המוצב, סגן ניר יוגב, ואיתו שבעה חיילים. סמ"ר תום נשאר במוצב ותפקד כמפקד. בשעה 23:00 החל לרדת ערפל כבד מאוד בגזרה. על כן, הורה תום להוסיף שומר בכל עמדת שמירה (זאת בהתאם ל"נוהל ערפל"). בשעה 02:30 בעקבות התרעות חוזרות ותנאי ראייה ירודים, התבצע ירי התרעתי מטנק שהוצב סמוך למוצב. בערך באותה שעה, שני מחבלים עברו את הטנק מדרום.

לקראת השעה 03:00 הגיע המחבל הראשון לש"ג של המוצב וניסה לפתוח את שער הכניסה. גלעד פישר ז"ל, החייל ששמר באותה העת בעמדת השמירה של הסוללה הקרובה לש"ג, שמע את הרעש, פתח באש לכיוון המחבל הראשון והרג אותו. לפתע זרק המחבל השני, שטיפס על הסוללה, מטען לעבר גלעד ואלכס, חייל נוסף ששמר ליד גלעד ז"ל. גלעד נהרג ואלכס נפצע בפלג גופו התחתון. תום, שזיהה את ההתרחשות, הצליח להתקרב ולהגיע עד לטווח של כמטר וחצי מהמחבל. בין תום למחבל החלו להתפתח חילופי יריות. כשהתחמושת של תום אזלה הוא חמק בריצה מטה מהסוללה.

לאחר שהמחבל זרק רימון החל אבנר, שעמד על ידו, לירות לכיוונו. תום לקח רימון ובשל המרחק הקטן בינו לבין המחבל שחרר אותו לאחר שתי שניות. המחבל התחיל לברוח, ותום איגף אותו מצידו השני. בין המחבל לתום התפתח קרב פנים אל פנים. תום בעט בנשקו של המחבל, העיף אותו והצליח להכניע את המחבל ולהצמיד אותו לקרקע עם גופו. תום ירה במחבל תוך כדי היאבקות על הקרקע מטווח אפס והרגו בשל חשש שהוא נושא עליו מטען.

תוצאות האירוע - הרוג אחד ושני פצועים קל מכוחותינו ושני הרוגים של האויב.

לסמל ראשון תום אלגרט הוענק צל"ש מפקד הפיקוד.

לסמל ראשון גלעד פישר ז"ל הוענק צל"ש מפקד האוגדה.

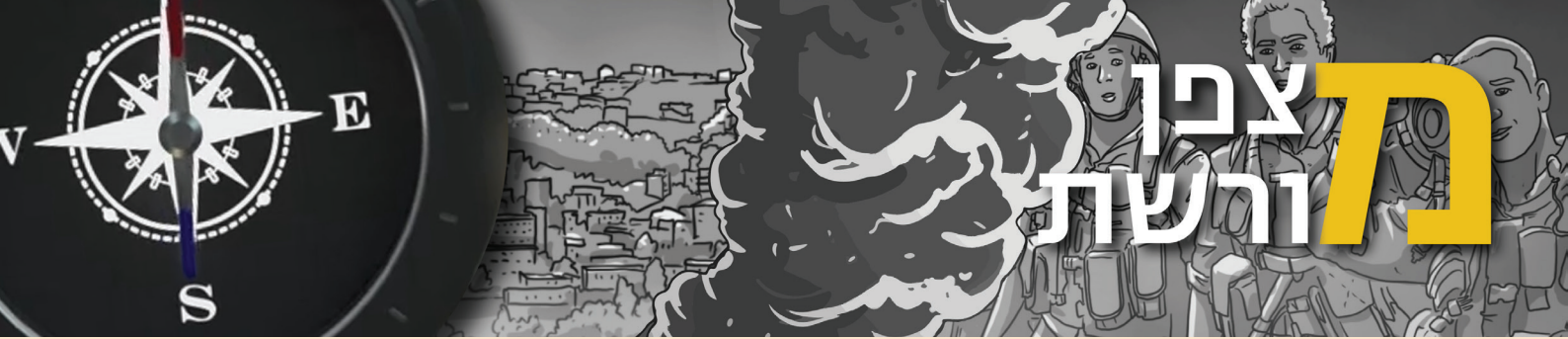
שאלות לדיון:

1. אילו ערכים באים לידי ביטוי באירוע?

הערכים שבאו לידי ביטוי הם:

דבקות במשימה וחתירה לנצחון: "החייל יילחם ויפעל באומץ לב נוכח כל הסכנות והמכשולים שבפניו, וידבק במשימתו בנחישות ובתבונה, עד כדי חירוף הנפש."

תום פעל בתושייה וברוח לחימה תוך דבקות במשימה כשבחר לסכן את חייו - בין המחבל לתום התפתח קרב פנים אל פנים, הוא בעט בנשקו של המחבל, העיף אותו והצליח להגיע למצב שבו הוא שוכב מעל המחבל ומצמיד אותו לקרקע עם גופו. תום ירה במחבל מטווח אפס על מנת לנטרלו. הוא הבין שחייליו נפגעו ועליו לפעול עד כדי חירוף הנפש. בנוסף, עירנותו של גלעד ז"ל (החייל ששמר בש.ג.) ופעולתו המהירה מנעו את חדירת המחבלים למוצב. גלעד ירה אל עבר המחבלים והצליח להרוג אחד מהם. כך הציל את חיי חייליו.

משימת צבאית

אחריות: " החייל יראה עצמו שותף פעיל בהגנה על בטחון המדינה, אזרחיה ותושביה. החייל יפעל תוך גילוי מתמיד של מעורבות, יוזמה ושיקול, בשיקול דעת ובמסגרת סמכותו, כשהוא נכון לשאת באחריות לתוצאות פעולותיו." מפקד המחלקה של תום וחלק מצוותו יצאו למארכים ותום נשאר לפקד על המוצב. כאשר הבחין בערפל כבד הורה על "נוהל ערפל", על פיו יש להוסיף שומר בכל עמדת שמירה. ללא שיקול דעת נכון וראייה של המצב יכול היה להיווצר מצב בו החיילים לא היו מצליחים לנטרל את המחבלים. תום הורה להוסיף חייל בכל עמדת שמירה עקב תנאי מזג אוויר הקשים. ללא ערנותו של תום תוצאת ההיתקלות עלולה הייתה להיות קשה יותר לכוחותינו.

מקצועיות: "החייל ישאף לרכוש את הידע המקצועי ואת המיומנויות הנדרשים לביצוע תפקידו, וישמשם תוך חדירה לשיפור מתמיד של ההישגים האישיים והיחידתיים."

תום הפגין מקצועיות טרם ההיתקלות, כאשר הורה להוסיף חייל בכל עמדת שמירה. במהלך ההיתקלות, כאשר בחר לנהל קרב ישיר מול המחבל, בחירה שהובילה להכרעת הקרב. חיזוק המקצועיות והמיומנויות במהלך השגרה נחוץ וקריטי. אילולא תום היה שם דגש על המקצועיות וההיבטים של חיילות פרט - ריצה, קרב מגע, שליטה בנשק, בנהלים ובפקודות לא יכול היה לפעול בנחישות ובחתימה למגע כפי שפעל.

2. מה אנו יכולים ללמוד מהחלטותיו של תום טרם ההיתקלות?

3. כיצד תרמה רמת חיילות גבוהה (כושר קרבי, קרב מגע, היכרות עם שטח המוצב) להכרעת הקרב?

לסיכום:

- מפקדי צה"ל וחייליו פועלים במציאות ביטחונית מורכבת ומשתנה בהתאם לעצימות בין לחימה לבט"ש בגזרות השונות של מדינת ישראל. כל גזרה וכל מצב לחימה מייצרים אתגרים שונים ומורכבויות ייחודיות.
- הדבקות במשימה היא הקו המנחה בכל סיטואציה, אליה נדרש החייל - בין אם במצבי קיצון אשר קיימת בהם סכנה ממשית לחיים ובין אם בשגרה המבצעית שהוא חווה במרבית תקופת שירותו. תום וגלעד הפגינו רוח לחימה וחתימה למגע במהלך ההיתקלות, רוח שהובילה להתנהגות ראויה בקרב.
- אחריות, דבקות במשימה וחתימה לנצחון הם הערכים הבולטים באירוע זה. ערכים אלה מדגישים את ההתנהגות הנדרשת מחיילי צה"ל: נטילת אחריות בכל מאורע ונקיטה בפעולה. חייל המבין את מידת האחריות המוטלת על כתפיו, ידבק במשימתו ויחזור לנצחון. תחושת האחריות היא שתוביל מפקד וחייל לממש את משימותיהם ולגלות ביטויים של יוזמה ונחישות.
- תום הפגין נחישות, יוזמה ואומץ לב באותה ההיתקלות, שכן הוא הבין את גודל האחריות המוטלת על כתפיו כאשר נותר במוצב ותיפקד כמפקדו. הוא היה עירני למצב, הכיר את כל ההתרעות הקיימות ולכן היה מוכן לכל תרחיש.
- נחישות, יוזמה ואומץ לב - מחייבים בסיס איתן של חיילות פרט ברמה גבוהה, שליטה בנשק, בפקודות, בנהלי המוצב, בקרב מגע ועוד שלל תכונות ויכולות המחייבים לוחם באירוע מבצעי.

